

ZARFLAR

Durum Zarfları

Zaman Zarfları

Miktar Zarfları

Yer-Yön Zarfları

Soru Zarfları

Çalışma Fasikülü

Zarf (Belirteç)

Bir fiilin, bir sıfatın, bir fiilimsinin veya bir zarfın anlamını zaman, yer, ölçü, nitelik, soru kavramları bakımından etkileyen sözcüklere, zarf (belirteç) denir.

Örnek: Ödevlerini teslim etti.

Ödevlerini **pazartesi günü** teslim etti. (Teslim etme fiilinin yapıldığı zamanı belirtiyor.)

1

Aşağıdaki cümlelerde farklı renklerle gösterilen zarfların hangi tür sözcükleri (fiil, sıfat veya zarf) etkilediğini karşılarındaki boşluklara yazınız.

Masayı **yavaş yavaş** kurun, dedi annem yattığı yerden. >

Mezun olduğu okuldaki arkadaşını görmek ona **iyi** geldi. >

Ayşe, **çok** güzel elbiseler giyerdi. >

Biraz yavaş yürü lütfen, sana yetişemiyorum. >

Akşam olunca herkes evlerine dağılırdı. >

Hareketleri ve konuşması **giderek** zayıflıyordu. >

Pek de şirin kardeşin varmış, adı ne? >

Artık daha kolay nefes alabiliyordu. >

Keşke insanlar birbirine küsmeseler. >

Merak etme yavrum, **çok az** kaldı! >

Bir sözcük cümle içinde isim, sıfat veya zarf görevinde kullanılabilir. Örneğin "Ödevlerini özensiz bıraktı." cümlesinde "özensiz" sözcüğü fiili etkilediği için **zarf** görevindedir. "Ödevleri çok özensizdi." cümlesinde ise "özensizdi" **isim** görevindedir. "

2

Aşağıdaki cümlelerde yer alan "yeni" sözcüğünün hangi görevde kullanıldığını karşılarına yazınız.

A. Yeni insanlar tanımak için sık sık seyahat ederdi. >

B. En son ona alındığı için ayakkabıları yeniydi. >

C. Bir daha kalkmam, çarşıya daha yeni gittim. >

D. Ben senin hasta olduğunuzu yeni duydum. >

Zarflar; durum zarfı, zaman zarfı, yer-yön zarfı, miktar zarfı ve soru zarfı olmak üzere beşe ayrılarak incelenir.

1- Durum (Hâl) Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamını durum yönüyle etkileyen zarflardır. Fiile ve fiilimsiye "Nasıl?" , "Neden?" "Niçin?" "Niye?" soruları sorularak bulunur.

- ✓ Gece başlayan kar, **lapa lapa** yağıyordu.
- ✓ **Soruyu bilen olmadığı için** öğretmen hayal kırıklığına uğradı.
- ✓ **Yavaş** konuştuğu için kimse söylediklerinden bir şey anlamıyordu.
- ✓ **Belki** Aynur da pikniğe gelir.
- ✓ **Keşke** battaniyeleri dolaba kaldırmasaydım.

3

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde durum zarfı varsa o cümlelerin karşısında yer alan kutucuğu işaretleyiniz.

Yardım kolileri birer birer ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyordu.

Akşam karanlığı çökünce ihtiyar satıcı tezgahını toplamaya başladı.

Sana küs olduğumdan iki gündür yemek yemiyorum.

Biraz daha çalışalım, saat on bir olunca yatarız.

2- Zaman Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamını zaman yönünden etkileyen zarflardır. Fiile ve fiilimsiye "Ne zaman?" sorusu sorularak zaman zarfı bulunabilir.

- ✓ Parktaki otlar **en son bir ay önce** temizlendi.
- ✓ **Babası ve annesi gelince** çocuğun yüzünde güller açtı.
- ✓ **Yarın akşam** arkadaşlarla sinemaya gideceğiz.
- ✓ **Ağaçlar renk renk çiçek açmaya başladığında** benim de buradaki görevim bitecek.
- ✓ **Salı günü** işin var mı?

Not: Ek fiil alan isim ve isim soylu sözcüklere de sorulan "Ne zaman?" sorusu zaman zarfını buldurur.

Geçen gün arkadaşımın İstanbul'daydık. (Ne zaman İstanbul'daydık?
(Geçen gün, zaman zarfı

4

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun zaman zarfları getiriniz.

- > bütün ağaçlar yapraklarını döker.
- > şehir adeta çöplüğe döndü.
- > ağabeyimle buluşacağız.
- > Ödevlerimi yaparım diye düşünüyorum.
- > Aldığım çiçeği pencerenin önüne koy, ben onu sularım.
- > başka bir şehre taşındık.

3- Miktar (Azlık - Çokluk) Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamını miktar yönünden etkileyen zarflardır. Fiillere, fiilimsilere, sıfatlara ve zarflara sorulan "Ne kadar?" sorusu miktar zarfını buldurur.

- ✓ Elindeki notları **on kere** okudu.
- ✓ Geçen sene bu vakitler **çok** hasta olmuştum..
- ✓ Bugünlerde **çok fazla** gereksiz eşya alıyorsun.
- ✓ Arkadaşıyla kavga etmeme **pek fazla** üzülmedi.
- ✓ Sahnede **bir saat kadar** kaldı.

5

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde miktar zarfı kullanılmışsa işaretleyiniz.

- Bahar gelince kırlara çıkmak çok hoşuma gidiyor.
- Madem eve geldin, üzerini niçin değiştirmedin?
- Yarından itibaren hava sıcaklıkları on derece birden düşecek.
- İlkokul birinci sınıfa başladığım sene büyüdüğümü de anladım.
- Büyüklerin işlerine pek fazla karışmam.
- Etkileşimli tahtalar çabuk bozuluyor.
- Sevdiğim vanilyalı dondurmadan iki külah yedim.

4- Yer - Yön Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamlarını miktar yönünden etkileyen zarflardır. Fiillere ve fiilimsilere sorulan "Nereye?" sorusu ile bulunur. "Yukarı-aşağı, ileri-geri, öte-beri, içeri-dışarı" sözcükleri yer-yön zarfıdır. Yer-yön zarfı olan bu sözcükler ek alırsa isim olur.

- ✓ Sen **içeri** gir, ben hemen geleceğim.
- ✓ Az **öte** git, daha orada bir sürü yer var.
- ✓ **Aşağı** inip Aylin'le biraz lafladık..

İçinde yer-yön zarfı bulunan cümleleri ✓ ile belirtiniz.

- Yukarı kata çıkıp bir süre dinlendik.
- Aşağısı son derece kalabalık ve bir o kadar da tehlikeliydi.
- Annem hemen içeri girmem gerektiğini söyledi.
- Beri gel de senin kim olduğunu göreyim evladım!
- Öğretmen "Biraz ileri gidin çocuklar!" deyince bir anda rüyadan uyandım.
- Şu koltuğu öteye çekersek oda daha da genişleyecek.
- Yukarı gel de sana sıcacık bir çay koyayım!
- Aşağı indim ve hemen bir taksiye bindim.

5- Soru Zarfları

Fiillerin ve fiilimsilerin anlamlarını soru yoluyla etkileyen zarflardır. Diğer zarf türlerini buldurmaya yarayan sorular "Ne?", "Nasıl?", "Niçin?", "Neden?", "Ne zaman?", "Ne kadar?", "Niye?" soru zarflarıdır.

- ✓ Akşam tek başına eve nasıl geleceksin?
- ✓ Yemek ne zaman pişecek anne?
- ✓ Dün gece seninle ne konuşmuştuk?
- ✓ Ödevlerini niçin yapmıyorsun?
- ✓ Neden bana yaptığın resmin hikâyesini anlatmıyorsun?
- ✓ İstanbul'da ne kadar kaldın?

Not: "Ne?" sorusu "neden, niçin" anlamlarında kullanılırsa soru zarfı olur.
Ahmet, ne ağlıyorsun çocuğum? (Soru zarfı; neden, niçin anlamında.)
Ne biçim soru bu böyle? (Soru sıfatı, "biçim" ismini belirtmiş.)
Bana gelirken ne alacaksın? (Soru zamiri, cevabı bir isim olduğu için)

Aşağıdaki cümlelerde geçen soru sözcüklerinin türünü karşlarına yazınız.

Cümleler	Soru Sözcüklerinin Türü
Bana ödevlerini bitiremediğini neden söylemedin?	
Bu güzel pastayı nasıl yaptın?	
Bu yün eldivenleri sana kim aldı?	
Bu akşam hangi oyunu oynayacağız?	
Bugün ne giysem acaba?	
Ne bakıyorsunuz beyefendi?	
Ne ara büyüdün sen bu kadar be oğlum?	
Bu botlarla kabana ne kadar verdin?	
Madem ağlıyordu, beni niçin uyandırmadınız?	
Aysun nerede okuyor?	
Akşamki doğum günü partisine niye gelmedin?	

Aşağıdaki cümlelerde yer alan zarfların çeşitlerini karşılarındaki kutucuklara yazınız.

Beşiktaş bu sene şampiyon olur.

Çocuklarla güle oynaya pikniğe gittik.

Sabah annemle pazara gideceğiz ve bana defter alacağız.

Yol boyunca benimle hiç konuşmadı.

Bursa'da bir süre kaldık.

Her iki taraf da centilmence mücadele ediyordu.

Ahmet'le niye gitmedin?

Ben zile basınca hemen aşağı in, olur mu?

Kaş yapayım derken göz çıkarınca patronu onu işten çıkardı.

Benden daha güçlü kimse yoktur bu sınıfta.

Biraz daha gayret etmelisiniz Bayram Bey!

Bana ne kızılıyorsun, ben mi kırdım vazoyu?

Önündeki yemeği büyük bir iştahla yemeye başladı.

Akşam sen de parka çıkar mısın bizimle?

Evde kedi beslediği için komşular şikayet ediyormuş.

Yavaş yavaş kalkalım artık.

Rakiplerini birer birer yeniyordu.

Bana biraz yardım eder misiniz?

Mayısta turnuvaya katılacağım.

Çabuk içeri gir, üşüteceksin.